

KÜLÖNFÉLÉK

HALÁLOZÁSOK.

Dr. zichi és vásonkeői Zichy Gyula gróf, v. b. t. t., kalocsai érsek, pápai trónálló stb., május hó 20-án 71 éves korában Kalocsán elhunyt.

A megboldogult főpásztor 1928 óta volt tagja egyesületünknek. Bár az érdekképviselési munkában személyesen nem vehetett részt, az erdőgazdaság iránti meleg érdeklődésének számos tanujelét szolgáltatta és szociális mazgalmainkban is mindig az elsők között volt bőkezű adományaival.

Nemes emlékét hálás kegyelettel őrizzük.

Kondor Vilmos ny. min. tanácsos, a balassagyarmati ev. egyház másodfelügyelője, törvényhatósági bizottsági tag, városi képviselőtestületi tag stb., az Arany Erdemkereszt, a Koronás Arany Erdemkereszt és a Signum Laudis tulajdonosa, május hó 22-én életének 83. évében Balassagyarmaton elhunyt.

Köztisztelőben álló egyéniségét talán legjobban jellemzi az a megemlékezés, amelyben egyik volt hivatali kartársa a következőket írja:

„Egész életében a kötelességteljesítés volt a mozgató erő. Mint hivatalnok, odaadó szorgalommal és szaktudással végezte munkáját. Nem a nyilvános elismerésért dolgozott; az elért eredmények adtak neki erőt a további munkához. Jutalmát saját lelkiismeretének a megnyugtatásában találta meg.

A közéletben mindazokkal a táltumokkal, melyekkel a Gondviselés megajándékozta, hűsége senki sáfárkodott. A haza és a felebaráti szeretet irányították tetteit. Mindenütt ott volt, ahol erejével és tudásával nemes célokat kellett szolgálni. Példás férj, apa, nagyapa és dédapa volt. Szakunknak tisztelőket szerzett. Egyik kimagasló szaktársunkat gyászoljuk az elhunytban.“

Jamniczky Antal erdőmérnök, ny. min. számvevőségi igazgató, a Magyar Polgári Erdemkereszt tulajdonosa, május hó 16-án 85 éves korában elhunyt.

Nyugodjanak békében!

SZEMÉLYI HÍREK.

A Kormányzó Úr Ófőméltósága a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére *vitéz Simonkay Gyula*, a Latorca Rt. vezérigazgatója, munkácsi lakosnak a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül a m. kir. gazdasági főtanácsosi címet adományozta.

A Kormányzó Úr Ófőméltósága a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére *Kellényi Armand* volt román állami főerdőmérnököt a m. kir. erdőmérnökök személyzeti létszámába m. kir. főerdőtanácsossá a VI. fizetési osztály 2. fokozatába kinevezte.

Papp Jenő m. kir. főerdőtanácsos (Kassa) f. évi április hó 28-án a Vitézi Rend tagja lett.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Bacsóvölgyi József* m. kir. erdőtanácsost Besztercéről a m. kir. erdőigazgatóságához Szombathelyre és *vitéz Faragó Endre* m. kir. erdőmérnököt Szombathelyről a m. kir. erdőigazgatóságához Besztercére áthelyezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Vendrő Gyula* m. kir. erdőtanácsost áthelyezte Kecskemétről Szegedre és megbízta a m. kir. erdőigazgatóság főnöki teendőinek az ellátásával.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a szolgálat érdekében *Ajtay Viktor* m. kir. erdőtanácsost Kaposvárról, *Egry Károly* m. kir. erdőtanácsost Szegedről áthelyezte Budapestre és szolgálattételre a m. kir. földművelésügyi minisztériumba osztotta be.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Gubkó János* m. kir. erdőmérnököt áthelyezte Husztról a m. kir. erdőfelügyelőséghez Máramaros-szigetre.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Wunder Jenő* m. kir. erdőtanácsost Désről a m. kir. erdőigazgatósághoz Kolozsvárra áthelyezte.

A MAGYAR GAZDATISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK A JUBILEUMI KÖZGYŰLÉSE.

Csendben és minden fényes külsőség mellőzésével tartotta meg testvéregyesületünk az alapításának a 60. évfordulóját ünneplő közgyűlését május hó 16-án, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület dísztermében.

A nehéz közlekedési viszonyok ellenére is eljöttek az ország minden részéből a gazdatisztek, hogy tanúságot tegyenek a mult megbecsüléséről és a jobb jövőbe vetett törhetetlen bizalmukról, amelynek az egyesületük érdemekben gazdag vezetősége a letéteményese.

A közgyűlésen a földművelésügyi miniszter megbízásából *Bárános Károly dr.* államtitkár is megjelent, míg a mezőgazdasági érdekképviseltek, szakoktatásügyi intézmények és rokentitűletek, valamint az ifjúság vezetőik személyében vettek részt a gazdatisztikar ünnepén; a hivatalos kiküldöttek száma meghaladta a 80-at.

Vay Miklós báró elnök megnyitója után, *Bárános Károly dr.* tolmácsolta a miniszter üdvözetét, amelyben egyben ígéretet is tartalmazott az egyesület hivatalos érdekképviselői jellegének az intézményes kiépítésére; ezt a bejelentést nagy örömmel fogadta a közgyűlés.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nevében *Somssich László gróf*, az Országos Mezőgazdasági Kamara részéről *Khuen Héderváry Károly gróf*, a Műegyetem mezőgazdasági és állatorvosi kara nevében *Reichenbach Béla dr.*, a gazdasági akadémia megbízásából *Groffits Gábor* felsőházi tag, a magyaróvári gazdasági akadémia igazgatója, az arany-diplomás gazdák felkérésére pedig *Jeszenszky Pál* udvari tanácsos üdvözölte a jubiláló egyesületet, míg a magyar mérnöki kar és az erdőgazdaság együtttérzését *Biró Zoltán* juttatta néhány meleg szóban kifejezésre.

Ezután következett a „Gazdatisztek Lapja”-ban legtöbb sikerrel szereplő gazdatiszt-írók (*Benedek Domonkos*, *Erdélyi Géza*, *Egry Ernő* és *Bajusz Sándor*) kitüntetése, utána pedig *Faber György* ügyv. igazgató terjesztette elő indítványát az egyesületi nyugdíjalap létesítéséről, amelynek a céljaira a közgyűlés nagy lelkesedéssel 15.000 pengőt szavazott meg.

Az ünnepséget követő rendes közgyűlésen két nagyjelentőségű határozati javaslat került tárgyalásra.

Vitéz Baskay Gyula dr. felsőházi tag, alelnök a gazdatisztek jogviszonyainak a korszerű szabályozását (a családi pótlék bevezetését, a felmondás, végkielégítés, gyógyszerellátás és szabadság rendezését) szorgalmazta, *Bayer János* jószágkormányzó, alelnök pedig a szakképzettség fokozott érvényesítésének a szükségét világította meg súlyos érvekkel és a kérdésnek új törvénnyel való sürgős megoldását követelte.

A közgyűlés mind a két javaslatot egyhangú határozottsággal tette magáévá s megbízta az elnökséget a megfelelő emlékiratok elkészítésével és illetékes helyre való juttatásával.

A lelkes kari összejevetelt és öntudatos állásfoglalást — amelynek a sikere ismét *Faber György* igazgató buzgalmának és kitünő szervező-képességének az eredménye —, a háborús viszonyokra való tekintettel, egyszerű baráti társaságként zárta le.
M.

TANULMÁNYI HÍR.

A Műgyetem Bánya-, Kohó-, valamint Erdőmérnöki Osztályán a következő 1942/43. tanévben a 9. félév előadásai — a rendkívüli helyzetre való tekintettel — már a f. évi június hó 22-étől július hó 15-éig terjedő időben lesznek. Erre a félévre beíratkozhatnak mindazok a hallgatók, akiknek tanulmányaik befejezéséhez csak ez a 9. félévük hiányzik.

Az ősszel kezdődő félévben ennek a félévnek a tárgyait nem adják elő.

ELMARAD AZ ERDŐMÉRNÖK-TOVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAM.

Lapunk legutóbbi füzetében még annak a reménynek adtunk kifejezést, hogy a tanfolyamot talán mégis csak sikerül megrendezni.

A háborús nehézségek azonban minden téren olyan számottevőek és az erdőmérnöki karnak azok a tagjai, akik még nem teljesítenek katonai szolgálatot, annyira rabjai most hivatalos elfoglaltságuknak, hogy semmiképpen sem szakíthatnak időt a különben annyira szükséges önképzésre.

Ezért az illetékes tényezők felkérésére közöljük olvasóinkkal, hogy a tanfolyam megtartására egyelőre nem kerül sor; meg kell várnunk a békésebb idők bekövetkeztét.

OLCSÓ, TELJES KÉNYELMŰ ERDEI LAKÁS.

A mellékelt képen látható ház a nagybányai m. kir. erdőigazgatóság lánosbányai erdőhivatala kerületében épült, a „Lomási Erdőipar Rt.” fűrésztelepén.

5
Az alap és a lábazat a helyszínén termelt kőből készült. A falak anyaga kiselejtezett — görbe, repedt vagy mérethiányos — bükk-talpfa. Az épület zsindelemmel, dránicával stb. fedhető. Falai ugyanígy burkolhatók, vagy ugyancsak kiselejtezett bükk-parkettával rakhatók ki.

Villany, vízvezeték, rádió van benne, építési költsége jelentéktelen. Ajánlom kedves kartársaim szíves figyelmébe.

Gárdonyi Nagy László, m. kir. erdőigazgató.

HÍREK A NEMZETKÖZI ERDÉSZETI KÖZPONTBÓL.

Az olasz kormány bejelentette a Nemzetközi Erdészeti Központnak, hogy a Központ munkabizottságában (Komitee) Olaszországot ezentúl *Chierici Renzo* egyetemi tanár, altábornagy, a Nemzeti Erdészeti Milizia parancsnoka fogja képviselni. Erre a fontos helyre Bulgária is új megbizottat küldött *Stoianoff Ilia*, az államerdészet főnöke személyében.

A Központ a május hó 18-ától 22-éig terjedő időben érdekes tanulmányútat rendezett állandó munkatársai részére *dr. Köstler* igazgató vezetése alatt Hessenbe, amelyen a vendégek vezetését — *Hesse dr.* országos erdőmesterrel az élükön — a helybeli állami és magánerdőtisztai kar tagjai látták el.

A bejárás során a résztvevők főleg a Vogelberg és az Odenwald nagykiterjedésű bükköseit tekintették meg, de behatáon megvitatták a Rajna-síkságon lévő elaprózott magánerdők és a cserzőkéregtermelés szolgálatába állított tölgyesek gazdasági kérdéseit is, különös tekintettel a háborús feladatokra.

Az igen tanulságos útnak a következtetéseit a Központ hivatalosan is feldolgozza.

AZ IRTÓGÉP ALKALMAZÁSA.

Azt az irtógépet, amelyet *dr. vitéz Bokor Rezső* az „Erdészeti Lapok“ 1941. évi VII. füzetében ír le, „utász-csörlő“ néven a honvédség is használja. Sokféle célra alkalmas, mint pl. rombolások eltakarítása, megrekedt vagy feldőlő nehéz járművek felállításá és kivontatása, sodronykötélfeszítés, faírtás, állványfelemelés, stb. Úgy hallottam, hogy a Ganz gépgyár is készíti, bizonyára itthon is meg lehet venni, kár volna külföldről vásárolni. A magyar csörlővel kifejthető legnagyobb húzóerő kétszázötven telepitésben 60.000 kg (az osztrák gépé 40.000 kg), tehát erősebb, mint a német, de valószínűleg nagyobb a súlya.

Az 1940. évben két héten át használtuk tuskóirtásra, de az eredmény nagyon gyenge volt. Egy parancsnokból és négy főből álló munkarészleg nem tudott annyi tuskót kiszedni a csörlővel, mint egy három főből álló gyakorlott favágó-csoport fejszével és ásóval. Megjegyzem, hogy a munka Baja mellett a Duna árterében folyt, igen nagy tuskókat kellett kiszedni. Először egyszerű telepítéssel dolgoztunk, ez a tuskók kihúzásához nem volt elég erős. Csigát iktattunk közbe, akkor a drótkötél a kihúzandó tuskónak a földfeletti részét elnyírta, vagy szétroncsolta, a gyökerek bentmaradtak. Ha egy oldalgyökeret fogtunk meg, a gyökér kiszakadt a tuskófejből. Amikor egy alacsonyan vágott tuskó oldalgyökerét a gyökérhoroggal fogtuk meg, a horog — miután igénybevétele nem tiszta húzás, hanem egyúttal csavarás is volt — eltört. Csak azt a tuskót tudtuk gyorsan kirántani, amely a szokottnál magasabb volt és a kötelet a vágáslapon átvezetve egy gyökérbe lehetett beakasztani. Vég-eredményben meg kellett állapítani, hogy az ártéri erdő nagyméretű és mélygyökerű, alacsonyan vágott tölgy- és nyártuskóinak a kiemelésére a csörlő nem alkalmas.

Még meg akartam próbálni azt a módszert, hogy a vonókötelet a tuskó közelében, vagy lehetőleg fölötte, egy 2–3 méter magas állványra függesztett csigán vezetem át, hogy a kötélnél vízszintes irányban húzom, hanem függőleges vagy közel függőleges irányban emeljen. Bizonyára könnyebb lett volna a tuskót egy erősebb oldalgyökér emelésével kifordítani, mint az egész tuskót oldalt elhúzni, amikor az összes gyökerekre egyszerre hat a föld ellenállása. Ettől az eljárástól sokat reméltünk, de már nem került rá sor, mert a század fontosabb feladatokat kapott.

Egészen más a helyzet a fadóntéskor. Ott a fa törzsét vesszük körül a sodronykötéssel, a húzóerő karja 1.5—2 m, a legnagyobb tuskót és a legmélyebb gyökeret is elég könnyen ki lehet fordítani.

Összehasonlíthatatlanul könnyebb és olcsóbb a fákat gyökerestül irtani, mint az állományt fűrésszel ledönteni és utána a tuskókat külön kihúzogatni. Igen nagy előnye a csőrőlvel való döntésnek, hogy (külö-nösen könnyű talajon) a gyökerek zömét egész hosszukban kihúzza és csak a vékonyabbakat szakítja el; a talajt könnyen lehet szántani vagy ásni. Csak nem szabad megelégedni azzal, hogy a fa lefeküdt, még egy kicsit elhúzzuk, hogy az összes gyökerek kiszabaduljanak a talajból.

Zólogy Imre.

FÁSÍTÁSI TAPASZTALATOK.

Az „Erdészeti Lapok“ f. évi II. számában megjelent „A dugványozás“ c. tanulmányhoz legyen szabad a következőkben hozzázólni.

Az akácot csak gyökeresen ültetjük, vagy magról, esetleg sarjról neveljük; gyökértelen ültetési karóval nem fásíthatunk, mert az nem ered meg.

A fűz sikerrel szaporítható karós-ültetéssel (a nemes fűz dugvány-ról is); gyökeres ültetését nem tartják előnyösnek (Küzdényi Szilárd iő-mérnök tapasztalatai), mert ültetés után az árvíz kilúgozza, kimossa helyéről, míg a karó (fűzkaró) a talajba mélyebben leverhető és árvíz-zel, kimosással szemben ellentállóbb. A fűz- és kanadainyár-dugványokat a jég „hoppon-maradása“, a jeges árvíz szokta elpusztítani, de az *augusz-tusi szárazság is halálos csapást mérhet a jónak ígérkező fűzkaró-tele-pítésre*. Káros a fiatal ültetésre a nagyobb fák árnyéka és harmat-elvonó hatása is, innen van az, hogy a fejes botolás után legjobb azonnal fásít-tani, amíg a fáknek nem fejlődik ki a koronájuk.

A kanadai-nyár dugványról való szaporítása gyakorlatomban szin-tén sikertelen maradt, így azt csak erdei faiskolásában szaporítottuk 100%-os eredménnyel, de az erdőn nem. Legsikeresebb az 1 éves gyökeres dug-vánnyal, esetleg 2 évessel való fásítás, de az utóbbi kevésbbé bírja a szárazságot. A nedvesség hatása fordított: a fiatal kanadai nyár nem állja a tartós nedvességet, vizet, éppen ezért *mély medencék befásítását száraz évekre kell áthelyezni*. Tartós vizek mind a fűzet, mind a kanadai-nyárt tönkreteszik, éppen ezért nagy súlyt kell helyezni arra, hogy minél hosszabb (vízből kiálló) fűzkaróval vagy gyökeres nyárral telepítsünk.

A sikeres telepítés lényeges feltétele az is, hogy a talaj megfelelő legyen. Így az akác nedves, kötött, hideg talajon nem fejlődik, eleme a homoktalaj. A kanadai-nyár és fűz viszont a vizet átteresztő talajon szá-ras éveken néhány év alatt kámfor módjára eltűnik, megsemmisül.

Amíg a töltések habolás elleni védelme a folyók hullámterében a hosszú vágásfordulókat kívánja meg, addig a fásításnak a teljes szel-vény egész szélességében tarvágással való kezelése kedvez. Száraz, át-eresztő terep gyökerezető iskolának nem alkalmas, de az ellenkező vég-let sem, az elsavanyodott nedves talaj.

A telepítés időszaka szempontjából a vadkártételek elkerülése miatt a tavaszi ültetés előnyösebb. 1942. téli megfigyelésem szerint a nyulak az akác és a kihelyezett rőzsekévék ágainak a kergét lerágták, a lábón álló kanadai-nyár kergét megkímélték. Az ültetési karók mi-kénti visszametszése másodrendű kérdés, hiszen erős fásításkor még jég-ről is dolgozunk a dugvány lesulykolása mellett.

A talajunság hátrányos következményeinek az elkerülése végett célszerű a talaj átdolgozása és zártan való betelepítése: fűznél karóval, kanadai-nyárnál pedig gyökeres csemetékkel. *Ezzel a módszerrel szép sikereket értem el ott, ahol az 1919. évi forradalom az erdőket teljesen letarolta.*

Alaksza Gyula.